

Analyse | kraka

29. marts 2018

Personalesammensætning gør det offentlige løngab større

Af Jossi Steen-Knudsen, Niels Storm Knigge og Bjørn Tølbøll

Moderniseringsstyrelsen annoncerede i december 2017, at man kunne have sparet godt 6 mia. kr., hvis løngabet siden 2008 mellem privat og offentlig sektor var blevet lukket. Netop løngabet spiller en central rolle i de aktuelle forhandlinger om offentlig overenskomst. Denne analyse viser, at løngabet stiger med 1,4 mia. kr. til knap 8 mia. kr., hvis der korrigeres for ændringer i personalesammensætning. Det betyder, at sammenligninger uden korrektion vil overvurdere lønstigningerne for den enkelte i den private sektor.

- Med Moderniseringsstyrelsens udgangspunkt i første kvartal 2008 kan man opgøre et løngab på godt 6 mia. kr. frem til første kvartal 2018.
- Lønindeksene viser en gennemsnitlig timeløn, og indeholder derfor ændringer i personalets sammensætning. Har en sektor haft en større stigning i uddannelsesniveau, anciennitet eller andet, som er afgørende for lønniveauet, kan det trække lønindekset op, uden, at timelønnen for et givent job som sådan er vokset.
- Korrigeres der for personalets sammensætning, stiger løngabet fra godt 6 mia. kr. til knap 8 mia. kr. Det afspejler, at sammensætningseffekterne samlet set er størst i den private sektor, hvor forskydninger i fx uddannelsesniveau trækker lønniveauet op.
- Der er store forskelle i bidraget til stigningen i gennemsnitsløn fra sammensætningseffekter på tværs af den offentlige sektor. Stat og regioner har oplevet større sammensætningseffekter end det private, hvilket isoleret set reducerer løngabet. Omvendt har kommunerne haft væsentligt lavere sammensætningseffekt, hvilket samlet set fører til en nettostigning i løngabet på 1,4 mia. kr.
- Resultatet er særligt drevet af forskydninger i uddannelsesniveau, men også ændringer i jobfunktion og alder har betydning. Højere uddannelsesniveau har isoleret set øget lønnen med 1,3 pct. i det private, og mere end 2 pct. i stat og regioner, mens det kun har drevet 0,4 pct. af lønstigningerne i kommunerne i den analyserede periode.

Kontakt

Økonom
Niels Storm Knigge
Tlf. 3113 3297
E-mail nsk@kraka.org

Økonom
Jossi Steen-Knudsen
Tlf. 6024 8500
E-mail jsk@kraka.org

1. Større løngab efter korrektion af sammensætningseffekter

Udgangspunkt for forhandlinger er et løngab på 6 mia. kr.

Løngabet er meget følsom overfor beregningsperiode

Løngabet afspejler udvikling i personalesammensætning

Analysen beregner løngab uden sammensætningseffekt

Personalesammensætning gør offentligt løngab større

Som et startskud til den afgørende fase af overenskomstforhandlingerne på det offentlige område, kom Innovationsminister Sophie Løhde (V) i december 2017 med et udsagn om, at det offentlige kunne have sparet 6 mia. kr. hvis løngabet mellem offentlig og privat sektor var lukket, baseret på en analyse fra Moderniseringsstyrelsen.

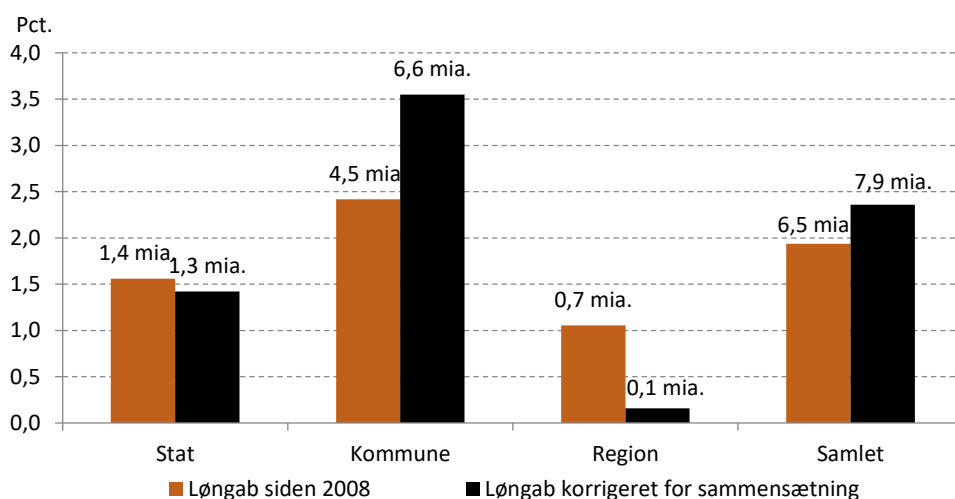
Kraka har tidligere vist, at Moderniseringsstyrelsens løngab er meget følsom overfor valg af start- og slutpunkt for beregningen.¹ Regner man et historisk løngab fra 1996 ender man på omtrent nul, hvilket afspejler en ensartet lønstigningstakt på tværs af privat og offentlig sektor. Tilsvarende kan opnås ved at starte beregningen bare to år tidligere end Moderniseringsstyrelsen, nemlig i første kvartal 2006.

En anden central problemstilling er, at løngabet ikke direkte måler lønstigningen for de enkelte medarbejdere i hhv. privat og offentlig sektor. Danmarks Statistiks officielle lønindeks – hvorpå beregningerne af løngabet er baseret – afspejler nemlig både lønstigninger for den enkelte, samt lønstigninger som følge af ændret personalesammensætning. Det skyldes, at løngabet er baseret på den gennemsnitlige timeløn, hvormed en forskydning mod – eksempelvis – højere uddannet arbejdskraft, vil øge den gennemsnitlige timeløn uden, at den enkelte medarbejder har oplevet en reel lønfremgang.

Denne analyse går et spadestik dybere i diskussion om, hvorvidt stigningen i timeløn har været højest i offentlig eller privat sektor ved netop at tage højde for ændringen i personalesammensætning. Baseret på registerdata fra Danmarks Statistik, genberegner vi løngabet når effekten af ændret sammensætning er trukket ud af lønstigningerne. Dermed får vi et mere rent udtryk for, om timelønnen er vokset hurtigere i den ene eller den anden sektor.

Tager man højde for ændringen i personalesammensætning, vokser løngabet målt fra første kvartal 2008 fra godt 6 mia. kr. til knap 8 mia. kr., jf. Figur 1. Det afspejler, at sammensætningseffekterne samlet set er større i den private sektor end i den offentlige sektor.

Figur 1 Løngab siden 2008 med og uden korrektion for personalesammensætning

Anm.: Løngab siden 2008 svarer til Moderniseringsstyrelsens seneste metode, og er løngab fra første kvartal 2008 til første kvartal 2018 baseret på prognoseværdier. Beløbet over søjlerne angiver løngabet målt i kr., mens y-aksen måler den samlede procentvise merstigning i løn, som stat, kommune og region har haft sammenlignet med det private.

Kilde: Kraka på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik, Statistikbanken samt Moderniseringsstyrelsen.

¹ Kraka (2018). Skylder de offentligt ansatte penge eller står de med et lønfterslæb?

Sådan læses figuren

Figur 1 læses sådan, at søjlernes højde aflæses på y-aksen, og angiver den samlede procentvise merstigning i løn, som stat, kommune og region har haft sammenlignet med det private. Eksempelvis er lønnen i kommunerne steget 2,4 pct. mere end i det private før korrektion for personalesammensætning og 3,5 pct. efter korrektion for personalesammensætning. Beløbet over søjlerne angiver løngabet målt i kr. Eksempelvis er det kommunale løngab til det private 4,5 mia. kr. før korrektion og 6,6 mia. kr. efter korrektion for personalesammensætning.

Større løngab er resultatet af kommunernes bidrag

Den samlede stigning i det offentlige løngab på 1,4 mia. kr. er i høj grad resultatet af et isoleret bidrag fra kommunerne på 2,1 mia. kr. Faktisk reducerer sammensætningseffekten for både stat og regioner det samlede løngab, men bidraget fra kommunerne overstiger effekten og fører til en samlet nettostigning i løngabet til det private. Se boks 1 til sidst i notatet for en detaljeret metodebeskrivelse.

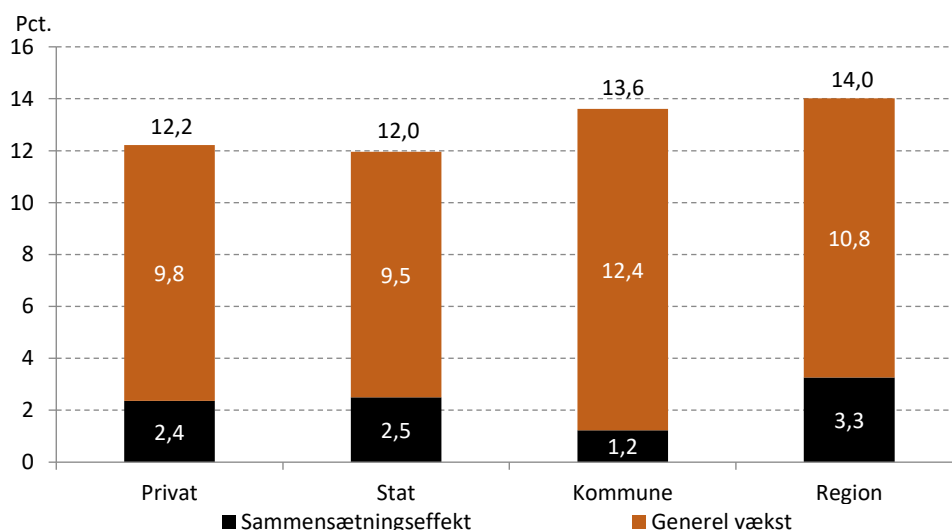
Fortolkning af sammensætningseffekt og større løngab

Stigningen i løngab skyldes, at ændringer i sammensætning af personale har drevet en større del af den gennemsnitlige timelønstigning fra 2008 i den private sektor end i den offentlige sektor. Dermed er der i det private en mindre del af de faktiske lønstigninger, som kan betragtes som højere løn for samme type medarbejder. Undlader man at korrigere for sammensætningen, vil man derfor overvurdere lønstigningerne for *samme type medarbejder* i det private sammenlignet det offentlige. Samlet fører en korrektion af personalesammensætning således til en stigning i det offentlige løngab.

Kommuner har betydeligt lavere sammensætningseffekt

Der er en klar forskel på, hvor meget af lønstigningen siden 2008, som vi kan forklare med sammensætningseffekter i de forskellige dele af den offentlige sektor jf. Figur 2. Mens stat og regioner begge har sammensætningseffekter, der er større end det private 2,4 pct., kan kun 1,2 pct. af lønstigningerne i kommunerne tilskrives ændret personalesammensætning. Det er disse forskelle i sammensætningseffekter mellem det private og de offentlige sektorer, som giver anledning til de korrigerede løngab illustreret i Figur 1.

Figur 2 Gennemsnitlig vækst i timeløn opdelt ved sammensætningseffekt og generel vækst, 2008-2015

Anm.: Tallet over søjlerne angiver den faktiske procentvise stigning i timelønnen for hver sektor. Denne stigning er inddelt i to kategorier: "Sammensætningseffekt", som angiver den procentvise stigning vi kan forklare vha. forhold, der vedrører sammensætning, og "Generel vækst", som angiver den procentvise stigning samme type medarbejder har oplevet. Timelønnen er opgjort ved A-indkomst, som er arbejdsmarkedsbidragspligtig.

Kilde: Kraka på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Sammensætnings-effekt er ens for det private og staten ...

Stigningen i timeløn i den private sektor fra 2008 til 2015 er opgjort til 12,2 pct.² Heraf kan 2,4 pct. tilskrives ændringer i personalesammensætning, mens de resterende 9,8 pct. er timelønssstigninger for en identisk type af medarbejder i et identisk job. Udviklingen for statens medarbejdere svarer nogenlunde til den private sektor.

... mens den er lav og høj for hhv. kommuner og regioner

I kommunerne er timelønnen vokset 13,6 pct. i perioden fra 2008 til 2015. Men her er det altså kun 1,2 pct. af stigningen, der kan tilskrives ændringer i personalets sammensætning. For regionerne er der sket større ændringer som følge af personalesammensætning, idet 3,3 pct. af de i alt 14,0 pct. lønstigning kan forklares med disse forhold.

Løngab uden sammensætningseffekt er et bedre mål

Lønstigninger – og i sidste ende løngab – korrigeret for sammensætningseffekter, egner sig bedre til at vurdere, om der har været højere lønstigninger for de enkelte medarbejdere i den offentlige sektor. Ved at trække den del af den gennemsnitlige timelønssstigning, som kan forklares af sammensætningseffekter fra den samlede vækst i timelønnen, opnås en lønstigningstakt, som direkte måler den enkelte medarbejders faktiske lønfremgang.

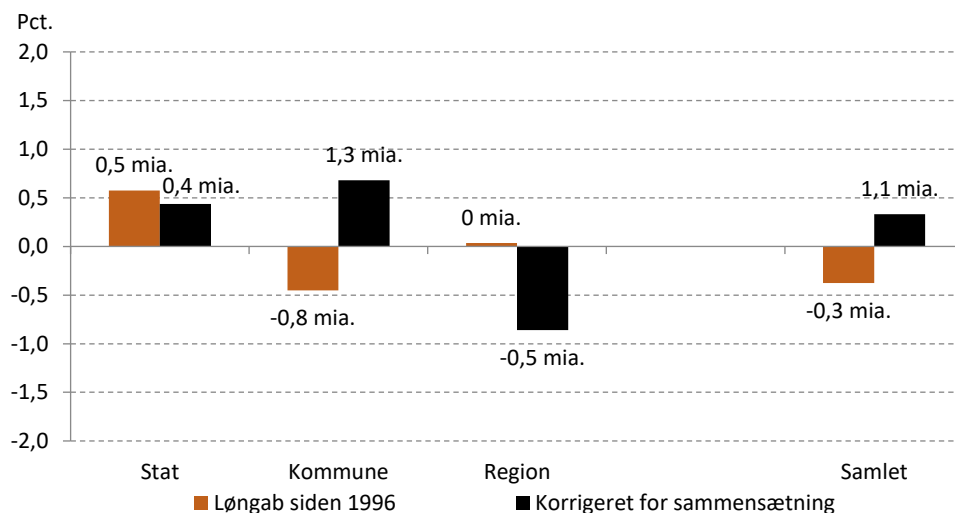
Antagelse om identisk bidrag i 2016-2018

Da det nødvendige data til beregning af sammensætningseffekter ikke er tilgængeligt efter 2015, er det nødvendigt at antage, at sammensætningseffekternes bidrag til lønvækst i 2016-2018 er ens i alle fire sektorer, for at kunne regne på det aktuelle løngab i første kvartal 2018. Det er ikke nødvendigt at antage noget om den faktiske lønvækst, blot bidraget fra sammensætningseffekterne.

Ældre basisår gør marginalt lønefterslæb til lille løngab

Anvendes 1996 som basisår for beregningen af løngabet, betyder en korrektion af personalesammensætning, at det samlede løngab stiger fra -0,3 mia. kr. til 1,1 mia. kr., jf. Figur 3. Dermed går det offentlige fra at have et marginalt lønefterslæb til at have et lille løngab til det private. Året 1996 er det tidligste år med tilgængeligt data og således et bedre basisår givet, at man ønsker at vurdere, om lønudviklingen i privat og offentlig sektor følger hinanden over tid. Kraka har i en tidligere analyse gjort nøjere rede for betydningen af basisår.³

Figur 3 Løngab siden 1996 med og uden korrektion for personalesammensætning

Anm.: Løngab siden første kvartal 1996 til første kvartal 2018 baseret på prognoseværdier.

Kilde: Kraka på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt Statistikbanken ILON12, 2X, 22, 32, 42, 4X, 52, 5X.

² Der analyseres til 2015, da dette er seneste tilgængelige registerdata. Det er desværre ikke muligt at belyse udviklingen i 2016-2018.

³ Kraka (2018). *Skylder de offentligt ansatte penge eller står de med et lønefterslæb?*

2. Flere og længere uddannelser er vigtigste forklaringsfaktor

Sammensætnings-effekt er baseret på en række faktorer ...

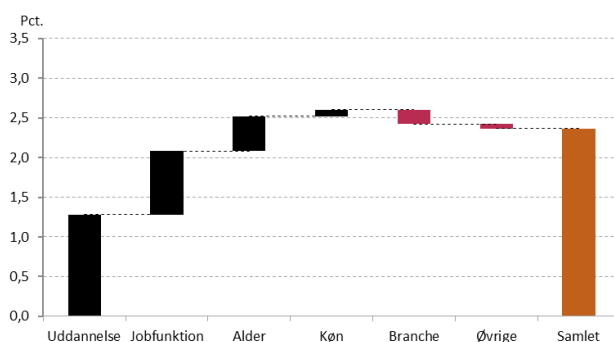
Den statistiske model, der ligger bag beregningen af bidraget til samlet lønvækst fra personalessammensætning, indeholder en lang række forklarende variable, som fx køn, alder, uddannelsesniveau mv. Modellen er uddybet i Boks 1 sidst i notatet.

... hvoraf ændringer i uddannelse har størst betydning

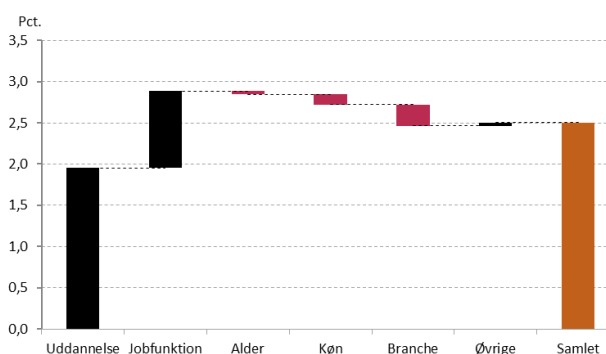
For at give et bedre indblik i, hvilke ændringer i personalets sammensætning, som bidrager mest til udviklingen i den gennemsnitlige timeløn, har vi opdelt den samlede sammensætningseffekt for hver sektor i isolerede bidrag fra fem forskellige forklaringsfaktorer, jf. Figur 4. Af disse faktorer er den største bidragsyder ændringer i uddannelsesprofilen fra 2008 til 2015.

Figur 4 Opdeling af sammensætningseffekt på forskellige forklaringsfaktorer for hver af de fire sektorer

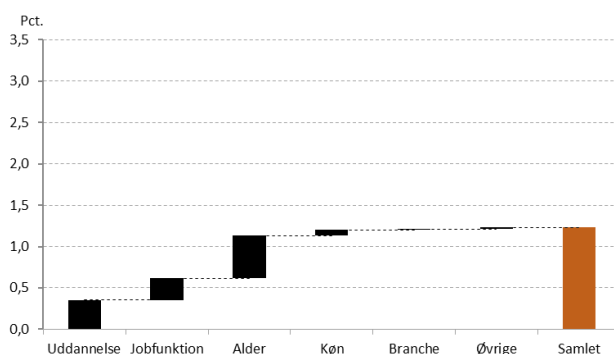
Figur 4.a: Privat

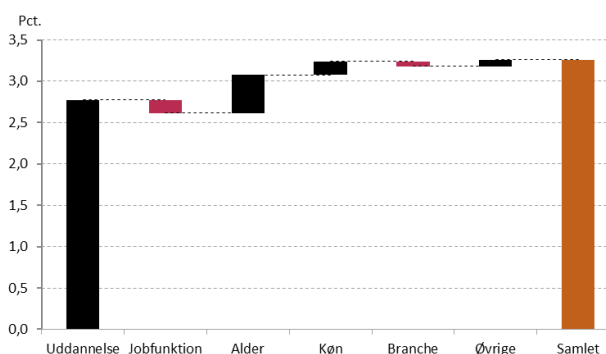
Figur 4.b: Stat

Figur 4.c: Kommune

Figur 4.d: Region

Anm.: Y-aksen måler den procentvise lønstigning i perioden 2008-2015 som følge af ændret personalessammensætning. Den samlede effekt målt ved den orange søjle svarer til nederste del af søjlen i Figur 2.

Kilde: Kraka på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Lille løneffekt fra højere uddannelser hos kommuner

Kommunerne er den eneste sektor, som har haft et beskedent bidrag fra væksten i uddannelsesniveau. Det er den afgørende forklaring på, at væsentligt mindre af den kommunale lønstigning kan forklares ud fra sammensætningseffekter. Omvendt har flere og længere uddannelser bidraget markant på det regionale og statslige område, mens uddannelse også bidrager mærkbart i den private sektor.

Sammensætnings-effekt er resultatet af to komponenter

Den samlede sammensætningseffekt er resultatet af to komponenter: Den ene er effekten på lønnen af en ændring i en given faktor – altså, eksempelvis hvor meget mere en person med lang videregående uddannelse tjener sammenlignet med andre uddannelsesniveauer.

Dette er afspejlet i den statistiske models koefficient. Den anden komponent er hvor meget de pågældende faktorer rent faktisk har ændret sig – altså, eksempelvis hvor mange flere med lange videregående uddannelse, der er kommet.

Stor løneffekt fra flere med lang videregående udd.

For at vise, hvordan de to effekter spiller sammen, er der i Tabel 1 gengivet, hvordan de isolerede effekter fra uddannelsesområdet er beregnet. Tabellen viser, at det især er udviklingen i antallet af personer med lang videregående uddannelse, som har bidraget til, at uddannelsessammensætningen har trukket den gennemsnitlige timeløn op. Det er samtidig tydeligt, hvorfor effekten er lav for den kommunale sektor: Dels er forøgelsen mindre her (blot en forøgelse på 2,0 pct.point), dels er koefficienten også lavere.

Tabel 1 Uddannelsesniveauefs bidrag til forklaring af samlet lønstigning 2008-2015

	Privat	Stat	Kommune	Region
----- Kort videregående uddannelse -----				
Koefficient, kr. (A1)	2,1	11,0	-1,4	-10,3
Vækst i andel 2008-2015, %-point (B1)	-0,1	-5,7	-0,4	-0,2
Isoleret effekt, kr. (C1 = A1*B1)	0,0	-0,6	0,0	0,0
----- Mellemlang videregående uddannelse -----				
Koefficient, kr. (A2)	24,4	23,9	0,4	4,9
Vækst i andel 2008-2015, %-point (B2)	1,9	6,6	2,4	1,0
Isoleret effekt, kr. (C2 = A2*B2)	0,5	1,6	0,0	0,0
----- Lang videregående uddannelse -----				
Koefficient, kr. (A3)	59,6	41,2	18,2	109,1
Vækst i andel 2008-2015, %-point (B3)	3,0	7,7	2,0	4,8
Isoleret effekt, kr. (C3 = A3*B3)	1,8	3,2	0,4	5,2
----- Grundskole eller uoplyst -----				
Koefficient, kr. (A4)	-5,0	5,9	-4,8	0,1
Vækst i andel 2008-2015, %-point (B4)	-2,9	-4,7	-4,3	-2,9
Isoleret effekt, kr. (C4 = A4*B4)	0,1	-0,3	0,2	0,0
Isoleret effekt fra uddannelse, kr. (C1+C2+C3+C4)	2,4	3,8	0,6	5,3
- i pct. (svarer til første søjler i Figur 4)	1,3	2,0	0,4	2,8

Anm.: Summen af vækst i andele summer ikke til 0, fordi der også er en referencekategori som kan have øget eller mindsket sin andel. Referencekategorien er uddannelse på erhvervsfagligt niveau. Referencegruppen har altid koefficient 0.
 Kilde: Kraka på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Vigtigt at se på kombineret effekt af koefficient og ændring

Tabellen viser også, at det ikke er nok alene at se på hvor meget andelen af en given gruppe er vokset. Den statslige sektor er den, hvor andelen med lang videregående uddannelse er vokset mest, nemlig 7,7 pct.point, men den isolerede effekt af en stigning på 4,8 pct.point i den regionale sektor er større, da der her er en højere gevinst i timelønnen ved at øge uddannelsesniveauefs.

Isolerede bidrag fra faktorer skal fortolkes varsomt

Man skal være varsom med at fortolke på de isolerede bidrag både fra uddannelseskategorien som helhed og fra de enkelte uddannelsesniveauer. Fortolkningen af den statistiske model gør, at, der er tale om en alt andet lige betragtning, dvs. hvad er fx den isolerede effekt af kun at øge uddannelsesniveauefs fra erhvervsfaglig til lang videregående uddannelse. I den praktiske verden vil en række af de andre forklaringsfaktorer også flytte sig, fx er det vigtigt at tage højde for, at også variabelen for jobfunktion ændrer sig.

3. Udviklingen i personalets sammensætning i de enkelte sektorer

Bedre forståelse af hovedresultater ved indblik i rå data

Dette afsnit illustrerer udviklingen i uddannelsesprofil og jobfunktion på tværs af de fire sektorer. Figurene er baseret på deskriptiv statistik, hvilket vil sige, at de afspejler "rå registerdata" og derfor ikke er sårbare overfor valg af metode. Formålet er at give et indblik i de faktiske ændringer for de vigtigste forklaringsfaktorer, og dermed en mere intuitiv forståelse af hovedresultaterne.

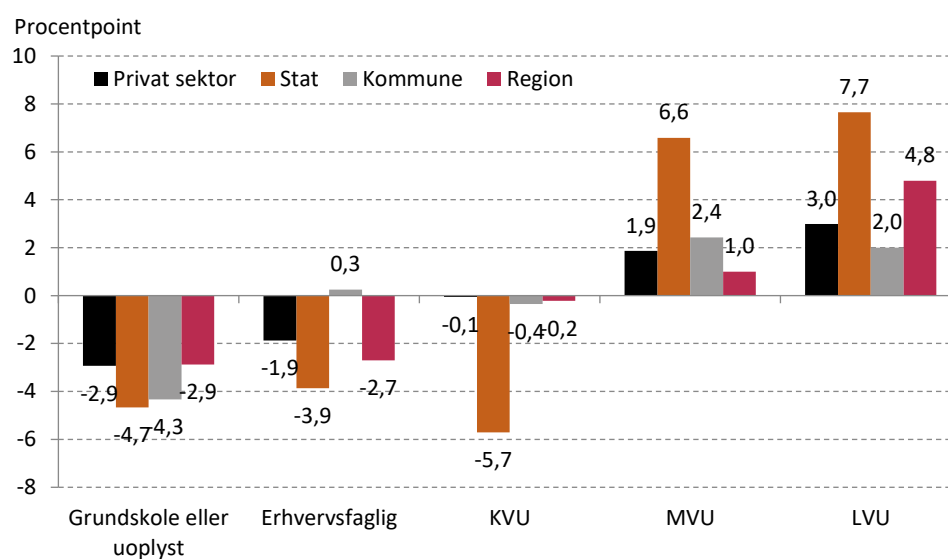
Faktiske ændringer understøtter samlet effekt på løngab

Hovedbudskabet er, at det rå data for ændringer i uddannelsesprofil og jobfunktion i høj grad understøtter de samlede resultater for sammensætningseffekter – som altså også indeholder koefficienterne, der afspejler betydningen af de faktiske ændringer.

Stat og kommune har størst forskyldning mod LVU

Hvad angår uddannelsesprofilen i den offentlige sektor, er det de statsansatte, der har haft den største stigning i andel ansatte med lang eller mellemlang videregående uddannelse, mens kommunerne har haft den laveste, jf. Figur 5. Det private har haft en lavere stigning i de lange uddannelser end stat og regioner, men højere end kommunerne. Søjlerne højde er identiske med ændringerne angivet i Tabel 1, hvor Figur 5 dog også omfatter ændringer for erhvervsfaglige uddannelser.

Figur 5 Ændringer i højest fuldførte uddannelse i privat og offentlige sektorer, 2008-2015

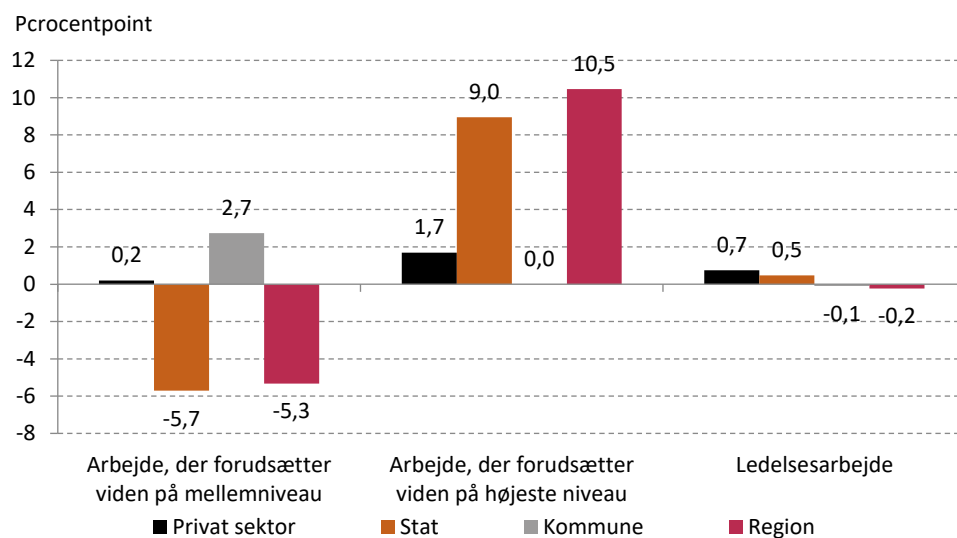
Anm.: Søjlerne er beregnet ved at trække andelen i 2008 fra andelen i 2015, hvormed udviklingen opnås i procentpoint. KVVU står for kort videregående uddannelse, MVU for mellemlang videregående uddannelse og LVU for lang videregående uddannelse.

Kilde: Kraka på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Samme mønster gælder ændringer i arbejdsfunktion

Samme mønster gælder ændringer i arbejdsfunktion, hvor staten og regioner har oplevet en betydelig større stigning blandt arbejdsfunktioner på de højeste niveauer sammenlignet med kommuner og det private, jf. Figur 6. Der findes i alt ti niveauer for arbejdsfunktioner – som eksempelvis omfatter service- og salgsarbejde, håndværkspræget arbejde og andet manuelt arbejde – hvoraf de tre højeste indgår i figuren. Mens der kun er små ændringer i det øverste niveau, som omfatter ledelsesarbejde, er andelen der har arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau, steget betragteligt for staten og regionerne.

Figur 6 Ændringer i højeste arbejdsfunktioner i den private og de tre offentlige sektorer, 2008-2015

Anm.: Søjlerne er beregnet ved at trække andelen i 2008 fra andelen i 2015, hvormed udviklingen opnås i procentpoint. Arbejdsfunktionerne er baseret på Danmarks Statistiks DISCO-koder, som udover de tre illustrerede niveauer omfatter syv andre, nemlig: Almindeligt kontor- og kundeservicearbejde, service- og salgsarbejde, arbejde inden for landbrug, skovbrug og fiskeri ekskl. medhjælp, håndværkspræget arbejde, operatør- og monteringsarbejde samt transportarbejde, andet manuelt arbejde og militært arbejde.

Kilde: Kraka på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Boks 1 Metodebeskrivelse for den statistiske model

Datagrundlaget for analysen er registerdata fra Danmarks Statistik i perioden 2008 til 2015. Analysen beregner sammensætningseffekter for fire sektorer: Det private, staten, regioner og kommuner. Sammensætningseffekter er defineret ved den del af lønstigningen, som er drevet af ændringer i uddannelse, jobfunktion, branche samt andre faktorer, der er afgørende for timelønnen.

Til at belyse, hvor stor en del af lønudviklingen, der kan forklares af ændringer i personalesammensætning, estimeres følgende regressionsmodel særskilt for hver af de fire sektorer på baggrund af data for lønmodtagere i 2008:

$$\text{Timeløn}_i = \text{Konstant} + \beta_1 * \text{Alder}_i + \beta_2 * \text{Uddannelse}_i + \beta_3 * \text{Branche}_i + \beta_4 * \text{Jobfunktion}_i + \beta_5 * \text{Køn}_i + \alpha * \text{Øvrige}_i + \epsilon_i$$

Variablene er standard forklaringsfaktorer anvendt i økonometriske studier af lønniveauer:

- Timeløn_i består af A-indkomst, som er arbejdsmarkedsbidragspligtig, for individ i
- Alder_i er individ i 's alder
- Uddannelse_i er en kategorisk variabel for individ i 's højeste fuldførte uddannelse
- Branche_i er en kategorisk variabel for individ i 's branchetilknytning på arbejdsmarkedet
- Jobfunktion_i er en kategorisk variabel for individ i 's jobfunktion baseret på DISCO-koder
- Køn_i er en kategorisk variabel, der indikerer individ i 's køn
- Øvrige_i er øvrige kontrolvariable i regressionen som omfatter Alder^2 , om man bor i byen eller på landet, samt om man er indvandrer, efterkommer eller af dansk oprindelse.

Koefficienterne angiver effekten af de respektive forklarende variable på timelønnen, alt andet lige. I Tabel 1 fremgår et eksempel for modellernes koefficienter og faktiske ændringer for den mest betydningsfulde kategoriske variabel, nemlig Uddannelse_i .

Regressionen foretages særskilt for hver sektor i 2008, hvorefter koefficienterne gemmes og ganges på udviklingen i de forklarende variable i årrækken 2008-2015. Dermed konstrueres en prædikteret timeløn, som alene afspejler udviklingen i personalesammensætning. Den procentvise stigning i den prædikterede timeløn fra 2008 til 2015 angiver sammensætningseffekten.

Effekten på løngabet fremkommer ved at gange lønsummen for de respektive offentlige sektorer på forskellen i sammensætningseffekt mellem det private og de respektive offentlige sektorer. Har det private eksempelvis en højere sammensætningseffekt – hvilket er tilfældet ved sammenligningen af det private og kommuner – vil det offentlige løngab øges, da de reelle lønstigninger for den enkelte kommunalt ansatte er overvurderet forud for korrektionen.

Den anvendte metode vil sandsynligvis undervurdere effekterne af ændret personalesammensætning, da koefficienterne giver løneffekter målt i 2008-indkomstniveau. Således antages afkastet af eksempelvis uddannelse i 2015 at svare til afkastet i 2008, hvilket er et underkantskøn grundet inflation og generelle produktivitetstigninger.

Derudover går data kun frem til 2015, hvilket betyder, at vi kun kan beregne effekten af personalesammensætning i perioden 2008-2015 og ikke frem til 2018, som danner grundlag for OK18-forhandlingerne.